

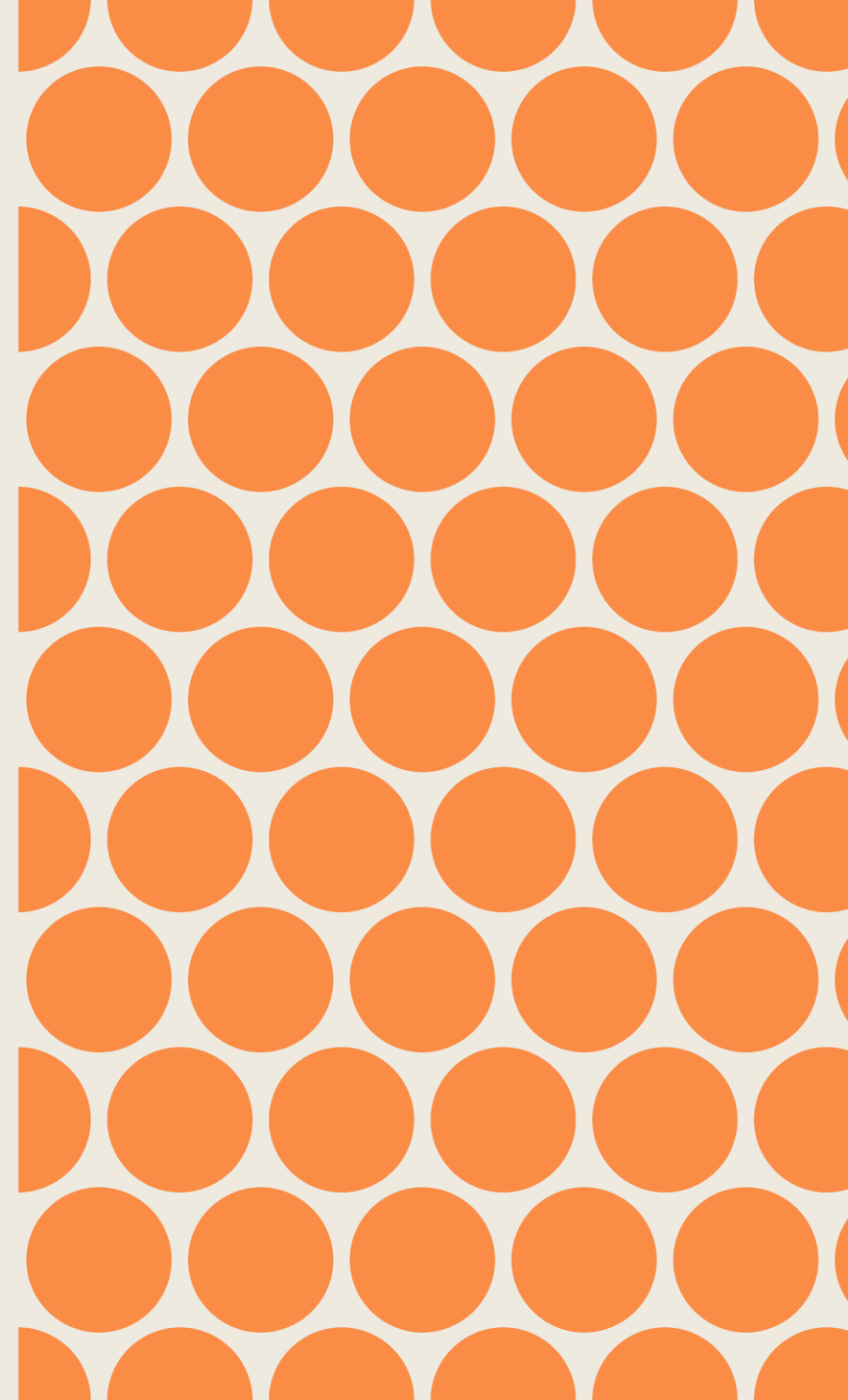
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen

Vaikuttavuuden kehittäminen ja Kansallisen
palvelureformin toimenpiteet

**Kansallinen
palvelureformi**

Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvet

Vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvet

Kansallisen palvelureformin tavoitteet

Ennaltaehkäsyt
vahvistuminen

Integraation,
saatavuuden ja
jatkuvuuden
vahvistuminen

Palvelujärjestelmän
selkeytyminen

Vaikuttavuuden ja
kustannus-
vaikuttavuuden
lisääntyminen

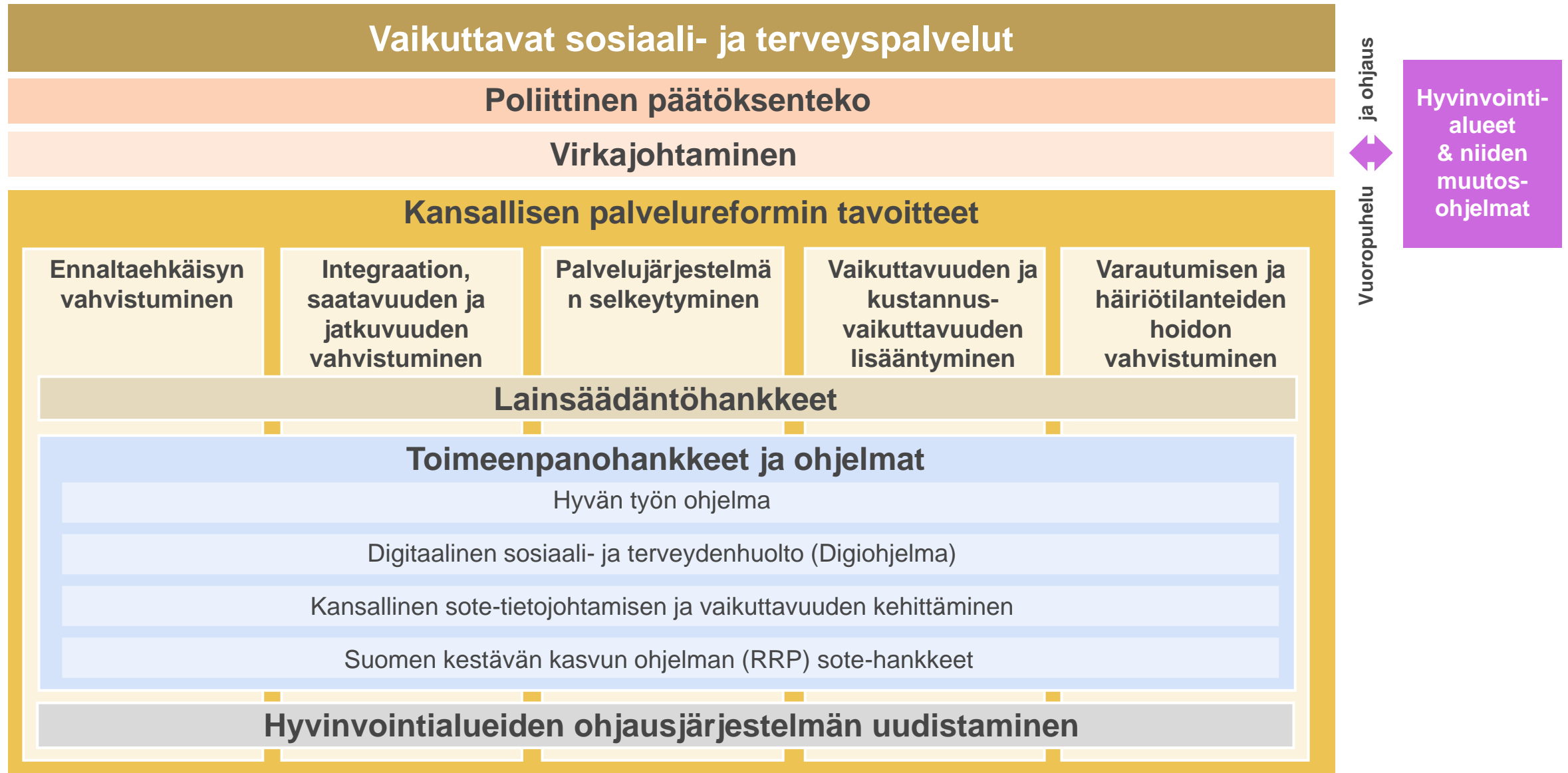
Varautumisen ja
häiriötilanteiden
hoidon
vahvistuminen

Lainsäädäntöhankkeet

Reformia toimeenpaneavat ohjelmat ja hankkeet

Hyvinvointialueiden ohjausjärjestelmän uudistaminen

Kansallisen palvelureformin toteutusmalli

Vaikuttavuuden lisäämisen prosessit

Tukevat prosessit

Palvelutuotannon vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta mahdollistavat ja edesauttavat prosessit

Strateginen tavoitteen asetanta

Kansallinen ohjaus

Arviointitoiminta

Palko
Hila
Fimea
FinCCHTA

Implementaatio

THL
Duodecim
Erikoisalayhdistykset
Hotus
Innokylä
Osaamiskeskukset
Hyvinvointialueet

Ydinprosessi

*Palvelutuotannon vaikuttavuuden ja
kustannusvaikuttavuuden toteutuminen*

Painopisteiden valinta
**Hyvinvointialueen
resurssiallokaatio**

Vaikuttavien palveluiden
kohdentaminen ja toteuttaminen
**Ammattilaisen
päätöksenteko**

Koulutus ja osaaminen

Yliopistot
Ammattikorkeakoulut
FinCCHTA

Tutkimus

Yliopistot
THL

Tietopohja

THL, VM, KELA (Kanta), TK, hyvinvointialueet

Palvelureformin toimenpiteiden asettuminen vaikuttavuuden lisäämistä tukeviin prosesseihin

Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämisen toimenpiteet

1. Selvitetään ja suunnitellaan terveydenhuollon **menetelmien arvioinnin kansalliset vastuut** ja toimijarakenteet, yhtenäistetään prosesseja ja kriteereitä
2. **Säädetään palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista**, terveydenhuollon menetelmien arviointitoimijoista ja vastuista sekä selvitetään mahdollisuus linjata sitovasti palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista
3. Yhtenäistetään ja **uudistetaan** toimintamallien, käytäntöjen ja palveluiden **arvioinnin ja suositusten tuottamisen prosessit** ja kriteerit käyttöönottoon liittyen
4. **Tuetaan vaikuttavuusperustaisia hankintoja** ja levitetään hyviä hankintakäytäntöjä
5. **Tehostetaan** systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon **tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä**
6. Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja **panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen**
7. Varmistetaan Käypä hoito ja Hotus -suositusten ajantasaisuus mukaan lukien ruotsinkieliset versiot ja **pyritään laajentamaan suositusten määrää ja sisältöä** tarvittavin osin
8. **Otetaan käyttöön** yhdenmukaisesti arvioituja, vaikuttavia ja kustannus**vaikuttaviksi todettuja käytäntöjä** sosiaali- ja terveydenhuollossa.
9. **Vahvistetaan valtion ohjausta** ja myös alueellista päätöksentekoa vaikuttavuusperustaisesti

Kansalliseen ohjaukseen kohdistuvat toimenpiteet

Toimenpide

Tuotos

9. Vahvistetaan valtion ohjausta ja myös alueellista päätöksentekoa vaikuttavuusperustaisesti

- On määritelty osa vaikuttavuustavoitteista, jotka sisällytetään osaksi valtakunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita
- Vaikuttavuustavoitteita vastaavia vaikuttavuusmittareita on määritelty, joihin vaikuttavuusperustainen ohjaus voidaan kytkeä
- Vaikuttavuustavoitteiden ja -mittareiden seurantajärjestelmä on kuvattu ja toiminnassa
- Palvelujärjestelmän vaikuttavuuden vertaiskehittäminen on kiinteä osa hyvinvointialueiden toimintaa
- **Vaikuttavuusperustaisessa ohjauksessa huomioidaan kustannus- vaikuttavuuden lisäksi väestön yhdenvertaisuus ja sosiaalinen kestävyys**
- **Pitkällä aikavälillä: Vaikuttavuusperustainen ohjaus huomioidaan hyvinvointialueiden rahoituksessa**

Arviointitoimintaan kohdistuvat toimenpiteet 1/2

Toimenpide

Tuotos

1.1 Selvitetään ja kootaan kansallinen terveydenhuollon menetelmien arvioinnin osaaminen ja resurssit yhdeksi kokonaisuudeksi

- Selvitys toimijoista ja käytössä olevista resursseista Suomessa sekä kansainvälisistä toimintamalleista
- **Tulevaisuuden organisoitumismallin kuvaus**, jossa koottu yhteen kansallinen terveydenhuollon menetelmien arvioinnin osaaminen ja resurssit huomioiden myös myöhemmässä vaiheessa sosiaalihuollon ja HYTE-arvioinnin integroiminen osaksi organisoitumismallia

1.2 Yhtenäistetään ja uudistetaan avohoidon ja laitoshoidon osalta lääkkeiden käyttöönottoon liittyvät arviointiprosessit ja –kriteerit

- *Toteutetaan osana Lääkkeet ja apteekkitalous -ohjelmaa*

2.1 Säädetään palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista: Säädetään julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluiden ja menetelmien palveluvalikoimaan kuulumisen ja kohdentamisen periaatteista palveluiden vaikuttavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

- Terveydenhuollon, sosiaalihuollon ja HYTE:n selvitykset palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista sekä tuotokset toteutussuunnitelman mukaisesti
- **Lainsäädäntö sisältää periaatteet, joita soveltaen voidaan tarkemmin määrittää julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun piiriin kuuluvat tai siitä poissuljetut menetelmät**

Arviointitoimintaan kohdistuvat toimenpiteet 2/2

Toimenpide

Tuotos

2.2 Selvitetään mahdollisuus linjata sitovasti menetelmien ja palveluiden kuulumisesta palveluvalikoimaan tai rajaamisesta sen ulkopuolelle

- **Selvitys mahdollisuudesta säätää kansallisesta toimijasta, jolla on toimivalta linjata sitovasti** menetelmien ja palveluiden kuulumisesta palveluvalikoimaan tai rajaamisesta sen ulkopuolelle

2.3 Säädetään terveydenhuollon menetelmien arvioinnin kansallisista vastuista

- Hallituksen esitys (HE) terveydenhuollon menetelmien arvioinnin kansallisista vastuista
- Lainsäädäntö terveydenhuollon menetelmien arvioinnin kansallisista vastuista voimassa 2027 alkaen ja täytäntöönpano alkanut

3. Yhtenäistetään ja uudistetaan toimintamallien, käytäntöjen ja palveluiden arvioinnin ja suositusten tuottamisen prosessit ja kriteerit käyttöönottoon liittyen

- Arviointitoimijoiden toimijakenttä on kartoitettu ja tulokset julkaistu (selvitys)
  - Selvitys kattaa HYTE- sekä sosiaalipalvelujen toimintamallit ja menetelmät sekä näitä arvioivat ja suosittelevat toimijat (H2/2025)
- **Suosituksen laadun arvioinnille on luotu/päätetty yhteinen instrumentti/instrumentit**
- EU-tason digitaalisten menetelmien arvioinnin viitekehukset on kartoitettu

Implementaatioon kohdistuvat toimenpiteet 1/2

Toimenpide

Tuotos

3. Yhtenäistetään ja uudistetaan toimintamallien, käytäntöjen ja palveluiden arvioinnin ja suositusten tuottamisen prosessit ja kriteerit käyttöönottoon liittyen

- Arviointitoimijoiden toimijakenttä on kartoitettu ja tulokset julkaistu (selvitys)
  - Selvitys kattaa HYTE- sekä sosiaalipalvelujen toimintamallit ja menetelmät sekä näitä arvioivat ja suosittelevat toimijat (H2/2025)
- **Suosituksen laadun arvioinnille on luotu/päätetty yhteinen instrumentti/instrumentit**
- EU-tason digitaalisten menetelmien arvioinnin viitekehykset on kartoitettu

4. Tuetaan vaikuttavuusperustaisia hankintoja ja levitetään hyviä hankintakäytäntöjä

- RRP-piloteista koottu opit yhteen
- Hyväksi todetut hankintakäytännöt on kartoitettu hyvinvointialueilta
- Edistetään ... hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden kanssa
  - Tiedon jako
  - **Kansallisen yhteistyön malli haastaviin innovatiivisiin hankintoihin**

6. Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

- **Käytäntöjen arviointimenetelmät kattavat myös sosiaalihuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytäntöjä**
- Käytäntöjen arviointimenetelmien opiskeluun on saatavilla verkkokursseja sekä materiaaleja hyvinvointialueiden ammattilaisille
- Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta on rahoitettu RRP-mekanismin ja VTR:n kautta

Implementaatioon kohdistuvat toimenpiteet 2/2

Toimenpide

Tuotos

8.1 Laaditaan toimintamalli vaikuttamattomien tai vähähyötyisten menetelmien käytöstä poistamiseen ja vähähyötyisten menetelmien käytön vähentämiseen ja parempaan kohdentamiseen

- **Määritelty toimintamalli vaikuttamattomien tai vähähyötyisten menetelmien käytöstä poistamiseen (deimplementaatioon)**

8.2 Vahvistetaan kansallista työtä parhaiden käytäntöjen jalkauttamiseksi (informaatiota ja käyttöönoton tukea)

- Näyttöön perustuvien parhaiden käytäntöjen tietojen keruulle on kuvattuna viitekehys sosiaalihuollon palveluiden, terveystalvöiden ja hyte:n osalta
- Tehty kartoitus/selvitys näyttöön perustuvien parhaiden käytäntöjen julkaisemiseen liittyvän palvelun teknisistä ratkaisuksista
- Näyttöön perustuvat parhaat käytännöt on koottu yhteen viimeisen 10 vuoden tai vähintään edellisestä hallituskaudesta lähtien hyödyntäen Innokylää sekä tiedonkeruussa että raportoinnissa
- **Näyttöön perustuvien parhaiden käytäntöjen käyttöönoton/jalkautuksen tuen prosessista on tehty mallinnus tai mallinnukset JA NIITÄ ON PILOTOITU**

Koulutukseen ja osaamiseen kohdistuvat toimenpiteet

Toimenpide

Tuotos

4. Tuetaan vaikuttavuusperustaisia hankintoja ja levitetään hyviä hankintakäytäntöjä

- **Kestävän kasvun ohjelman piloteista on koottu opit yhteen**
- **Hyväksi todetut hankintakäytännöt on kartoitettu hyvinvointialueilta**
- Edistetään ... hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden kanssa
  - Tiedon jako
  - Kansallisen yhteistyön malli haastaviin innovatiivisiin hankintoihin

6. Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

- Käytäntöjen arviointimenetelmät kattavat myös sosiaalihuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytäntöjä
- **Käytäntöjen arviointimenetelmien opiskeluun on saatavilla verkkokursseja sekä materiaaleja hyvinvointialueiden ammattilaisille**
- Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta on rahoitettu RRP-mekanismin ja VTR:n kautta > Rahoituksen suuntaamiseen mallien luominen myös vaikuttavuusperustaisuuden tukemiseksi

Tutkimukseen kohdistuvat toimenpiteet

Toimenpide

6. Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tuotos

- Käytäntöjen arviointimenetelmät kattavat myös sosiaalihuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytäntöjä
- Käytäntöjen arviointimenetelmien opiskeluun on saatavilla verkkokursseja sekä materiaaleja hyvinvointialueiden ammattilaisille
- **Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta on rahoitettu RRP-mekanismin ja VTR:n kautta**

Tietopohjaan kohdistuvat toimenpiteet

Toimenpide

Tuotos

5. Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

- Uusi tietotuotantolinja laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedolle (THL:n kehittämis- ja ylläpitovastuu)
- THL:n laaturekisterien tietotuotanto on harmonisoitu ja yhdistetty vaikuttavuuden tietotuotantolinjaan
- Haitta- ja vaaratilanteiden tietotuotanto aloitettu ja yhdistetty vaikuttavuuden tietotuotantolinjaan
- **Geneerinen vointimittari eli PROM on otettu käyttöön (Patient Reported Outcome Measure)**

9. Vahvistetaan valtion ohjausta ja myös alueellista päätöksentekoa vaikuttavuusperustaisesti

- On määritelty osa vaikuttavuustavoitteista, jotka sisällytetään osaksi valtakunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita
- **Vaikuttavuustavoitteita vastaavia vaikuttavuusmittareita on määritelty, joihin vaikuttavuusperustainen ohjaus voidaan kytkeä**
- **Vaikuttavuustavoitteiden ja -mittareiden seurantajärjestelmä on kuvattu ja toiminnassa**
- Palvelujärjestelmän vaikuttavuuden vertaiskehittäminen on kiinteä osa hyvinvointialueiden toimintaa
- Vaikuttavuusperustaisessa ohjauksessa huomioidaan kustannusvaikuttavuuden lisäksi väestön yhdenvertaisuus ja sosiaalinen kestävyys
- Pitkällä aikavälillä: Vaikuttavuusperustainen ohjaus huomioidaan hyvinvointialueiden rahoituksessa

**Kansallinen
palvelureformi**

**Sosiaali- ja
terveysministeriö**